

РЕШЕНИЕ

№ 281

гр. Враца, 07.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, II-РИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на девети ноември през две хиляди двадесет
и втора година в следния състав:

Председател: Евгения Г. Симеонова

Членове: Пенка П. Петрова
Калин Тр. Тодоров

при участието на секретаря Миглена Н. Костадинова
в присъствието на прокурора Е. В. С.
като разгледа докладваното от Калин Тр. Тодоров Въззивно гражданско дело
№ 20221400500410 по описа за 2022 година
за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.258 и сл.ГПК.

Въззивното производство е образувано въз основа на въззивна жалба вх.
№ 5577 от 30.09.2022г., подадена от Г. Й. А., ЕГН *****, от с.***,
против решение № 165/12.08.2022., постановено по гр. дело № 430 по описа
за 2022 година на Районен съд - Бяла Слатина, с което е отхвърлен изцяло
предявеният от него против Прокуратурата на Република България иск с
правно основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ, вр. с чл.6 от ЕКЗПЧОС, вр. с чл.52
от ЗЗД, за присъждане на обезщетение за претърпени от него неимуществени
вреди в резултат на нарушение на правото му на разглеждане и решаване в
разумен срок на досъдебно производство № 21/2021 г. по описа на РУ -
Б.Слатина, пр.пр. № 500/2021 г. по описа на РП - Враца, в размер 3000 лв.,
ведно със законната лихва върху тази сума от подаване на исковата молба -
04.03.2022г. /подадена в РС-Враца/ до окончателното ѝ изплащане, както и
направените разноси по делото, като неоснователен и недоказан.

Жалбоподателят твърди, че решението е необосновано, а правните

изводи на съда са неправилни, поради неправилно тълкуване на събраните по делото доказателства. Посочва, че е налице пълно бездействие на прокуратурата по цялото досъдебно производство № 21/2021 г. по описа на РУ - Б.Слатина, пр.пр. № 500/2021 г. по описа на РП - Враца, вече 1 година и 8 месеца. Посочва, че няма никакви доказателства по приложената прокурорска преписка криминолози-специалисти да са предприели действия за вземане отпечатъци или да са събирали други улики около външна врата или други места в къщата, което бездействие на органите на ответната страна е довело и до момента да няма никакво развитие на разследваното престъпление - кражба. Изтъква, че решаващият съд е направил в мотивите си неправилния извод, че ищецът има деклариранни недвижими имоти и МПС-та, като едно от тях е декларирано на 20.07.2021 г., т.е. след спиране на ДП от РП-Б.Слатина, ТО-Б.Слатина. Твърди, че е оспорил представената на л.79 от делото писмена справка, но въпреки това районният съд е приел, че има около 80 дка земя, които е дал под аренда и получава рента, без да е доказан доход, а съдът се е позовал единствено на показанията на бившата му жена /св. Ц. П./, с която е в лоши отношения и във фактическа раздяла от 2019 г. Поддържа, че съдът неправилно е интерпретирал и писмените доказателства, приложени по делото, относно здравословното му състояние - решаващият съдия е приел, че в приложената епикриза от 08.03.2021 г. е посочено, че от няколко години е с декомпенсиран ЗД тип 2, но с декомпенсация, т.е. не се е разболял от диабет заради стреса от кражбата на пари от дома му в с.***, въпреки че в същата епикриза е отразено, че за първи път на 08.03.2021 г. е постъпил във ВО с признаците на диабет, които констатира, че има, но е бил negliжиран. Самият факт на постъпването му в болница месец и половина след кражбата достатъчно красноречиво показва, че е вдигнал кръвната захар от стреса, който е преживял първоначално след кражбата и се е наложило хоспитализирането му. Посочва, че съдът е дал вяра на показанията на свидетелката Ц. П., с която е живял 20 години на съпружески начала без брак, която е крайно заинтересована от изхода на делото и още повече у него има още съмнения, че тя с дъщеря му са откраднали парите от дома му. Смята също, че неправилно в мотивите си съдът е приел, че не е доказал претърпени от него неимуществени вреди, свързани пряко с воденото досъдебно производство. Изтъква, че няма собствени доходи, освен инвалидната му пенсия и кара стар джип, че се страхува за бъдещето си, заради финансовото

си състояние, както и че бездействието на прокуратурата, включително и на разследващия полицай, е очевидно, тъй като няма никаква конкретика какво правят по досъдебното производство след спирането му на осн. чл.244, ал.1, т.2 от НПК. Смята, че въззивният съд следва да се съобрази и с практиката на Съда по правата на човека в Страсбург, както и с тази на ВКС, че относно неимуществените вреди съществува оборима презумпция, т.е. неразумната продължителност на производството причинява неимуществени вреди, поради което по начало не е необходимо да се доказват изрично обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, когато съдебното производство е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения и безпокойство за неговото развитие и от евентуален неблагоприятен изход, накърняване на чувството за справедливост и на доверието му в държавността поради забавяне на делото — (в т. см. Скордино срещу Италия пар. 203-204; Смирнова срещу Русия, пар. 100 и др. решения на ЕСПЧ, а също и решение № 306/22.10.2019 г. по гр. д. № 4482/2017 г., решение № 272 от 27.01.2020 г. по гр. д. № 924/2019 г. и решение № 48/06.04.2020 г. по гр. д. № 1610/2019 г., и трите на IV г. о. на ВКС). Твърди, че ответната страна - Прокуратурата на РБългария не е оборила тази презумпция, а напротив - показанията на св. К. В. установяват притесненията му след кражбата, това че се е „побъркал“ от липсата на тези пари, които са много за него /5000 евро/, с оглед стандарта на живот в РБългария, отключването на крайно високи стойности на negliжирания от него диабет през м. март 2021 г. от изживения стрес от липсата на откраднатите пари. Поддържа, че бездействието на органите на досъдебното производство вече 1 г. и 8 месеца задълбочава невъзможността за разкриване извършителя на кражбата, която съществено е накърнила финансовите му интереси, както и важността за него от разкриване истинския извършител на престъплението. Моли съда да отмени обжалваното решение и постанови друго, с което уважи предявения от него иск против ответника с всички законни последици. Претендира и направените от него разноски за двете съдебни инстанции: 500 лв. /д.т. 50 лв. и 450 лв. адв. хонорар/ пред първа инстанция и 25 лв. д.т. пред въззивната инстанция или общо 525 лв.

В срока по чл.263 от ГПК от въззиваемата страна Прокуратура на Република България не е постъпил отговор на жалбата.

В съдебно заседание пред въззивната инстанция жалбоподателят поддържа подадената жалба и моли съдът да я уважи, а въззиваемата

Прокуратура на Република България, чрез процесуален представител прокурор от ОП Враца, оспорва същата и моли съда да не я уважава.

Пред въззивната инстанция не са събрани нови доказателства.

Врачанският окръжен съд, като взе предвид доводите на страните и събраните по делото доказателства, в съответствие с предметните предели на въззивното производство, очертани с жалбата, намира следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена от надлежна страна, в рамките на срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и срещу обжалваем съдебен акт.

За да се произнесе по основателността на въззивната жалба, настоящият съдебен състав взе предвид следното:

Пред първоинстанционния съд е предявен иск с правно основание чл. 26 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/ вр. с чл.6 от ЕКЗПЧОС, вр. с чл.52 от ЗЗД за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушаване на правото на ищеца за разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

В исковата молба ищецът Г. Й. А. твърди, че се е занимавал с животновъдство и млекопроизводство в с.***, общ.***, обл.Враца, но поради влошаване на здравословното му състояние преустановил всякаква дейност. Посочва, че от 2017г. е инвалидизиран, вследствие на получени множество заболявания, с водеща диагноза “Сърдечна недостатъчност” и е пенсионер по болест с 96% ТНР без чужда помощ и че доходите му са единствено от инвалидната пенсия. Поддържа, че предвид недостига на финансови средства, на 18.09.2020г. продал на лицето М. Ц. колесен трактор марка ТК-80, жълт на цвят с рег. № ВР ***ЕА за сумата 2000 евро, която купувачът му заплатил на ръка и двамата подписали разписка пред двама свидетели; а на 20.10.2020г. продал на лицето П. П. трактор марка „Беларус“ за сумата 3000 евро, която купувачът му заплатил на ръка и двамата подписали разписка пред двама свидетели. Твърди, че тези 5000 евро съхранявал в дома си в с.***, обл.Враца, *** в спалнята под юргана и когато ги оставил там не е имало никой с него и никой не е знаел за тези пари. Изтъква, че на 17.01.2021г. отишъл в дома си в с. *** и установил, че сумата от 5000 евро липсвала от мястото, където я бил съхранявал; нямало никакви следи по вратата и прозорците за влизане с взлом. Посочва, че подал сигнал на тел.112 и на място пристигнали служители на МВР, а след това подал жалба, снели му показания, но до месец юни 2021г. не бил информиран за какво е водено ДП. Поддържа, че получил Постановление от 15.06.2021г. от РП-Враца, ТО-Бяла Слатина за спиране на наказателното производство по реда на чл.244, ал.1, т.2 от НПК за водено престъпление по чл.195, ал.1, т.4 от НК, в диспозитива на което било отразено, че преписката се изпраща на разследващ полицай при РУ-Б.Слатина за продължаване издирването на извършителя на кражбата. Изтъква, че тъй като РУ - Б.Слатина не го уведомявала за извършените действие по ДП, на

29.09.2021г. и на 25.10.2021г. сезирал директора на ОД на МВР-Враца, но му било отговорено, че до този момент извършителят на кражбата не бил открит. Счита, че периода от м.януари 2021г. до м.март 2022г. /повече от една година/ представлява неразумен срок, в който разследващите органи не могат да съберат доказателства за извършителя на кражбата, поради което му е нарушено правото на приключване на ДП пр.пр. № 500/2021г. по описа на РП-Враца в разумен срок по чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ, вр. чл.6 от ЕКЗПЧ. Навежда доводи, че поради извършената кражба на единствените му спестявания от 5000 евро, влошил здравословното си състояние и на 08.03.2021г. постъпил в „Първа частна МБАЛ“ - Враца с увеличена стойност на кръвната захар, видно от издадената му епикриза, а в издаденото му Решение на ТЕЛК № 902/07.06.2021г. е включено и заболяването „Захарен диабет 2 тип с КДК диабетна полиневропатия, ангиопатия и нефропатия диабетика“. Поддържа, че е търпял и продължава да търпи неимуществени вреди, които оценява на 3000 лева, изразяващи се в страх от бъдещето му, тъй като останал без единствените си спестявания, предмет на кражбата, че живее сам, че не може да работи и да се издържа предвид многобройните му заболявания и 96% ТНР, както и че сумата 5000 евро за него са много пари, на които разчитал за в бъдеще. Искането му към съда е да осъди Прокуратурата на Република България да му заплати обезщетение в размер 3 000,00 лв. за претърпените от него неимуществени вреди в резултат на нарушение правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, ведно със законната лихва върху тази сума, начиная от подаване на исковата молба - 04.03.2022г. /подадена в РС- Враца/ до окончателното ѝ изплащане, както и направените разноски по делото.

В отговора на исковата молба ответникът Прокуратура на Република България е оспорила предявеният иск като неоснователен и недоказан по размер и е поискала неговото отхвърляне. Направила е възражение за недопустимост на иска, поради това, че не е пасивно легитимирана ответна страна по него и не може да отговаря за неустановяване на извършителя на деянието, което е в правомощията на друг орган - МВР. Твърди, че не е ясно по какъв начин действията на РП-Б.Слатина, насочени към събиране на доказателства, и воденото наказателно производство са довели до настъпването на неимуществени вреди в сферата на ищеца. Възразява и срещу претендирания размер на обезщетението от 3000,00 лв., като силно завишен и не съответстващ на чл. 52 от ЗЗД. Посочва също, че приложените медицински документи са с дати, предхождащи Постановлението на прокурора от 15.06.2021г. за спиране на наказателното производство по реда на чл.244, ал.1, т.2 от НПК.

По делото от първоинстанционния съд са събрани писмени и гласни доказателства и е приложено заверено копие от ДП № 21/2021 г. по описа на РУ - Б.Слатина, пр.пр. № 500/2021 г. по описа на РП - Враца.

Съдът, след като прецени поотделно и в съвкупност събраните в производството писмени и гласни доказателства, намира за установено от

фактическа страна следното:

Установи се по делото, от материалите по приложеното към него заверено копие от ДП № 21/2021 г. по описа на РУ - Б.Слатина, пр.пр. № 500/2021 г. по описа на РП - Враца, че с Постановление от 02.02.2021г. на РП-Враца, ТО-Бяла Слатина е образувано досъдебно производство срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.195, ал.1, т.4 от НК, извършено на 18.01.2021г. - кражба на 5000 евро, която сума е отнета от владението на Г. Й. А. с ЕГН ***** от с. ***, обл.Враца, ***. Извършени са процесуално-следствени действия - разпит на свидетели. С Постановления от 25.03.2021г. и от 08.04.2021г. наблюдаващият прокурор е удължавал срока на разследване на досъдебното производство с по два месеца, поради изтичане на законоустановения срок на разследването. С Постановление от 15.06.2021г. на РП-Враца, ТО-Бяла Слатина наблюдаващият прокурор е спрял наказателното производство на основание чл.244, ал.1, т.2 от НПК за водено престъпление по чл.195, ал.1, т.4 от НК и делото е изпратено на разследващия полицаи при РУ-Бяла Слатина за продължаване на издирването.

Видно от приложените по досъдебното производство 6 бр. справки, изготвени от РУ-Бяла Слатина и изпратени до РП-Враца, ТО-Бяла Слатина, наблюдаващият прокурор регулярно е уведомяван, че в периода от 15.06.2021г. до 02.08.2022г. са извършвани ОИМ, но не е установен извършителя на деянието, няма промяна във фактологията и няма констатирани нови обстоятелства от провежданите регулярно беседи с лица от контингента и от района на произшествието.

Ищецът е представил по делото молба от 29.09.2021г. и 2 бр. жалби, съответно от 25.10.2021г. и 29.12.2021г., подадени до ОД на МВР-Враца, с които е искал да бъде уведомяван за извършените действия по разследването и отговори на същите.

По делото са събрани и доказателства за имущественото състояние на ищеца, за доходите му и трудовата му заетост, за извършени от него сделки, както и за здравословното му състояние.

Ищецът е представил по делото 2 бр. разписки, съответно от 20.10.2019г. и 18.09.2020г. за получени от него суми, съответно 3000 евро и 2000 евро, от продажбата на 2 бр. трактори и копие от талон за колесен трактор марка ТК-80, с рег. № ВР ***ЕА.

От приложена справка № 789205/27.06.2022г. на АВ за периода от 01.01.2020г. до 27.06.2022г. за лицето Г. Й. А. е видно, че за този период ищецът е извършил две продажби на недвижими имоти в с.***, обл.Враца.

От приложено писмо вх. № 2994/28.06.2022г. изд. от Общинска служба по земеделие - гр. Бяла Слатина, е видно, че Г. Й. А. не е регистриран като земеделски стопанин по Наредба № 3/1999г. за създаване и поддържане на Регистър на земеделските стопани, а като такъв е регистрирана Ц. Г. П. с ЕГН ***** за периода от 24.03.2006г. до 04.03.2020г. и отписана като земеделски стопанин на 14.05.2021г. /л.64 от делото/.

От приложено писмо с вх. № 3024/29.06.2022г. изд. от ТД на НАП-

Велико Търново е видно, че Г. Й. А. е имал сключен трудов договор с Община Враца от 24.11.2020г. и същият е прекратен на 01.01.2021г.

От приложено писмо с вх. № 3049/30.06.2022г. изд. от Община Враца е видно, че за периода от 01.01.2020г. до 29.06.2022г. (датата на изготвяне на справката) Г. Й. А. няма декларираны поупко-продажби на имоти и МПС и няма постъпили данни за извършени сделки от АВ.

От приложено писмо с вх. № 3063/01.07.2022г. изд. от Община-*** е видно, че Г. Й. А. за периода от 01.01.2020г. до 29.06.2022г. (датата на изготвяне на справката) има декларираны недвижими имоти и МПС /л.79 от делото/.

С Експертно решение на ТЕЛК № 2156 от 064/27.04.2018г., издадено от „МБАЛ Христо Ботев“ АД-Враца, взето след преглед на ищеца, му е определено 92% ТНР без чужда помощ с водеща диагноза сърдечна недостатъчност.

Видно е, от приложената Епикриза от 11.03.2021г., издадена от „Първа частна МБАЛ-Враца“ ЕООД, гр.Враца, че ищецът е постъпил в Отделение по вътрешни болести на 08.03.2021г. и е изписан на 11.03.2021г. с окончателна диагноза декомпенсиран ЗД тип 2. В графата „анамнеза“ на епикризата е отразено, че пациента от няколко години е с кръвна захар на гладно 7-10 ммол/л, неглижирана до момента и нелекувана; при лечение в НО за коренчева болка, установена кръвна захар до 19 ммол/л. В графата „изход от заболяването“ на епикризата е отразено, че пациента е с декомпенсиран ЗД тип 2, датиращ от няколко години, но с декомпенсация.

От приложеното Експертно решение на ТЕЛК № 0902 от 102/07.06.2021г., издадено от „МБАЛ Христо Ботев“ АД-Враца, се установява, че при преосвидетелстване на ищеца му е определено 96% ТНР без чужда помощ с водеща диагноза сърдечна недостатъчност. В решението са описани и други заболявания на ищеца сред които и заболяването "диабетна полиневропатия, ангиопатия и нефропатия диабетика".

Във връзка с исканията на ответната Прокуратура за установяване на доходите на ищеца в първото съдебно заседание същият е дал обяснения пред съда по реда на чл.177 от ГПК. Ищецът твърди, че жената с която живеел на съпругески начала Ц. П. била регистрирана като земеделски производител, а в действителност той се занимавал със земеделието от 2006г. до преди 3-4 години, когато прекратил бизнеса си, защото П. счутила стъклата на къщата му, а дъщеря му И. счутила стъклата на джипа му. Съпругата му продала кравите през 2019г., тъй като се водили на нейно име като земеделски производител; впоследствие бил й закупил нива от 44,000 дка, която тя също продала през 2020г. и парите от продажбите ги прибираща. Ищецът поддържа, че е продавал трактори, защото не ги ползвал, а земеделската земя я отдал под аренда на друго лице, както и че е преустановил земеделската си дейност вследствие на заболяванията и влошените взаимоотношения със съпругата му. Посочва също, че е бил адресно регистриран в гр.Враца през 2020г. на адреса на съпругата му и живял на този адрес четири месеца, а впоследствие живее в с. ***, обл.Враца, на ***, като периодично пътувал и до гр.Враца.

Изтъква, че е в лоши отношения със съпругата си и дъщеря си и че и двете нямат ключ от къщата му в с.***.

В подкрепа на изложените в исковата молба твърдения за претърпени неимуществени вреди, ищецът е ангажирал гласни доказателства – показанията на свидетелите К. В. В. и Б. С. С. /без родството със страните по делото/.

Свидетелят К. В. В. познава ищеца Г. А. повече от 40 години, тъй като са учили заедно. Същият установи, че ищеца се занимавал със земеделие от 2000г. и имал трактори и селскостопанска техника. Според свидетеля през 2020/2021 година ищецът оставил на съхранение при него 3000 евра, без да му даде обяснения, които съхранявал 7-8 месеца, и му ги върнал преди процесната кражба. През 2021г. ищецът споделил със свидетеля, че му били изчезнали пари, които съхранявал в къщата си, за което извикал полицията и изказал съмнения за кражбата в съпругата си, дъщеря си и в едно момче от с.***. Свидетелят установи също, че ищецът е в лоши взаимоотношения със съпругата си и дъщеря си и не живее със семейството си. Свидетелят знае от ищеца, че е болен от сърце, а през 2021г. получил и диабет и лежал в болница, и че е болен и от подагра. От показанията на свидетеля се установява, че след кражбата на парите (5000-6000 евро), Г. бил разстроен, бил се „сбъркал“, само за този случай говорил, като повтарял: „Взеха ми парите, взеха ми парите и аз останах без пари“.

Другият свидетел Б. С. С. познава ищеца от 5-6 години и повече; работел за него като му гледал кравите в периода 2014-2016г. От разпита на свидетеля се установява, че по времето, в което работил при ищеца, същият бил здрав, но към настоящия момент не знае дали е болен. Дочул през 2021г. от други хора в селото, че Г. бил по болници. Свидетелят знае от Г., че са му изчезнали много пари от къщата му в с.***, но ищецът не е споменал сумата; твърди, че ищецът не е бил на себе си. И този свидетел твърди, че ищецът и жена му не са в добри отношения и са разделени от преди извършване на кражбата.

За доказване на възраженията си ответната Прокуратура също е ангажирала гласни доказателства – показанията на свидетелката Ц. Г. П., живяла на семейни начала с ищеца, а свидетелката И. Г., дъщеря на ищеца, е отказала да свидетелства, ползвайки се от правото си по чл.166, ал.1, т.2 от ГПК.

Свидетелката Ц. П. твърди в показанията си, че с ищеца са живели на семейни начала повече от 20 години в с.***, обл. Враца, а впоследствие живели в гр.Враца за известно време през 2020г. Окончателно двамата се разделили през м.май 2021г., като свидетелката продължила да живее в гр. Враца, а Г. се завърнал в с. ***. Свидетелката установи, че ищецът постоянно я обвинявал за извършени кражби и липса на предмети, след което ѝ се извинявал, че е разпитвана в полицията за липсата на парите на ищеца, както и че същият постоянно пускал някакви сигнали и жалби в полицията и изразил съмнение дали изобщо тези пари са откраднати и дали впоследствие ищецът

не си ги е намерил. Свидетелката твърди, че след кражбата на парите, ищецът не е бил с влошено здравословно състояние и не е лежал в болница, че ищеца има заболяване, но то не е вследствие на кражбата на парите, защото това заболяване той го има много време преди тази кражба, че ТЕЛК-решението му е издадено за сърдечни и белодробни проблеми, поради увеличеното тютюнопушене от негова страна и е влизал в болницата за лечението на дробовите му, а не заради диабет. От разпита на свидетелката се установява, че след кражбата на парите двамата с ищеца отново заживели на съпружески начала в с.*** до м.май 2021г., както и че през този период, когато били заедно, ищеца не е влизал в болница, а пиел хапчетата си за кръвно налягане. Докато съжителствали заедно и двамата се занимавали със земеделие до 2019г., но само свидетелката П. била регистрирана като земеделски производител, не и ищеца. Средствата които получавали ги влагали в друга продукция и не са ги събирали на влогове; земеделска техника Г. закупувал с общи средства, а впоследствие ги продавал и прибирал парите за себе си. Свидетелката установи, че ищецът е работил в гр. Враца като социален асистент на един човек през зимата на 2021г. и е получавал заплата; когато не работил на трудов договор се е издържал от доходите, получавани от гледането на животни и от земеделието, а след фактическата им раздяла ищецът се издържа от пенсията си за инвалидност и от рентата, която получавал от притежаваните около 80.000 дка земеделски земи.

Съдът кредитира показанията на тримата свидетели като обективни, непротиворечиви и преки, при което следва да бъдат ценени при постановяването на решението, доколкото установяват относими към предмета на делото обстоятелства и доколкото са в синхрон със събраните по делото писмени доказателства.

При така установената фактическа обстановка и събрани доказателства, анализирайки приложението на нормите на чл. 26 ЗОДОВ и чл.6 §1 от КЗПЧОС и на редица норми от НПК, първоинстанционният съд е приел, че предявеният иск е допустим: предявен е от процесуално-легитимирана страна - пострадал в наказателното производство, при наличие на правен интерес, срещу пасивно процесуално-легитимирано лице - Прокуратурата на Република България, като е изложил подробни мотиви относно процесуалната легитимация на ответната Прокуратура. Приел е също, че към датата на подаване на исковата молба в съда - 04.03.2022г., наказателното производство по делото е все още висящо, поради което претенцията на ищеца по ЗОДОВ не е обусловена от абсолютните процесуални предпоставки на чл.8 ал.2 ЗОДОВ да е изчерпана административната процедура за обезщетение на вредите по реда на глава трета "а" от ЗСВ и да няма постигнато споразумение и същата може да бъде предявена директно пред съда.

Относно основателността на предявения иск първоинстанционният съд е приел, че разследващите органи не са бездействали по разкриване дееца на престъплението, поради което извършваните процесуално-следствени

действия не са извършени в неразумен срок; че продължителността на ДП е една година и няколко месеца, което е в разумен срок на разследване. Анализирайки събраните по делото доказателства за имущественото и здравословното състояние на ищеца, съдът е стигнал до извода, че по делото не са доказани нито твърденията „неимуществени вреди“, изразяващи се в страх на ищеца от бъдещето, нито пряката и причинна връзка с воденото наказателно производство относно факта, че извършителя по същото не е установен. Районният съд е приел, че образуването на всяко едно наказателно производство е естествено да предизвика състояние на стрес, притеснения и тревожност, но по делото не са доказани толкова силни отрицателни изживявания у ищеца, явяващи се следствие от действията на органите на прокуратурата, извън нормално обичайните психически страдания при водене на ДП. Въз основа на изложеното съдът е извел краен извод, че не са налице критериите за присъждане на поисканото обезщетение за неимуществени вреди от ищеца спрямо ответника, поради което предявеният иск следва да се отхвърли, като неоснователен и недоказан.

При изложените фактически обстоятелства, окръжен съд направи следните правни изводи:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

При извършената проверка по реда на чл. 269 от ГПК, настоящият съдебен състав приема, че обжалваното първоинстанционно решение е валидно - постановено е от законен състав в пределите на правораздавателната му власт и в предвидената от ГПК писмена форма; подписано е и е разбираемо.

Решението е допустимо – произнесено е при наличие на правен интерес от търсената защита и при определен съобразно с принципа на диспозитивно начало предмет на спора.

По отношение правилността на първоинстанционния съдебен акт, съобразно разпоредбата на чл. 269, ал. 1, изр. 2 от ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания за неправилно формираните от съда изводи.

Настоящият съдебен състав намира, че по делото са събрани всички относими и необходими за изясняване на спора доказателства. Изложената от районния съд фактическа обстановка правилно е установена, поради което изцяло се споделя от въззивния състав. В хода на въззивната проверка нови факти не се твърдят, не са събрани и нови доказателства; при анализа на

доказателствата, съдът не намира основание за установяване на нови фактически положения, различни от установените от районния съд.

Въззивната инстанция споделя изложените от районния съд мотиви, довели до извода за неоснователност на исковата претенция, като препраща към тях на основание чл. 272 ГПК.

В отговор на наведените във въззивната жалба оплаквания, съдът намира за необходимо да изложи допълнително фактически и правни съображения в подкрепа на извода за неоснователността на предявения иск.

Предмет на делото е осъдителен иск с правно основание чл. 26 ал. 1 ЗОДОВ за присъждане на парично обезщетение за неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца на разглеждане и решаване на висящото ДП № 21/2021 г. по описа на РУ - Б.Слатина, пр.пр. № 500/2021 г. по описа на РП - Враца, в разумен срок, съгласно чл. 6 § 1 от ЕКПЧ, който е процесуално допустим.

Твърденията на ищеца в исковата молба, че има качеството на пострадал в досъдебното производство, обосновават активната му процесуална легитимация и качеството на надлежен ищец по предявения иск по чл. 26 ал. 1 ЗОДОВ, като доколкото се претендира обезщетение по висящо досъдебното производство, а не по приключило такова и по делото липсват данни към момента на приключване на устните състезания пред въззивния съд досъдебното производство да е приключило, допустимостта на настоящият иск не е обусловена от предпоставката по чл. 8, ал. 2 ЗОДОВ, касаеща само предявен иск по чл. 26 ал. 1 ЗОДОВ по приключени производства.

Искът е предявен срещу пасивно процесуално легитимирано лице - Прокуратурата на Република България, като относно процесуалната легитимация на ответната Прокуратура настоящият състав препраща към изложените от районния съд в решението му подробни мотиви.

Относно основателността на иска, съдът намира следното:

Съгласно чл.26, ал.1 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от Конвенцията, съответно съдебната практика прие, че приложимите стандарти при разглеждане на иска по чл. 2 б ЗОДОВ са тези на ЕСПЧ /вж. решение по гр. д. № 1285/2016 г. на III г. о./. Съгласно чл. 6, § 1 КЗПЧОС, всяко лице при

определяне на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона.

Нормата на чл.26 от ЗОДОВ предоставя самостоятелен ред, по който всеки гражданин и юридическо лице може да търси отговорност на държавата и да претендира обезщетение за вреди, причинени му в резултат от нарушение, съгласно чл. 6, § 1 КЗПЧОС. Доколкото се касае за вътрешно правно средство за реализиране на право, предоставено с Конвенцията, критериите въз основа на които съдът прави преценката си дали е допуснато нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, са посочени примерно в чл. 26, ал. 2 от ЗОДОВ.

Механизмът, по който се осъществява проверката за предпоставките по чл. 2 б ЗОДОВ е посочен в решение № 66 от 2.04.2015 г. по гр. д. № 5813/2014 г. на III г. о. на ВКС - първо се установява продължителността на релевантния период /началният момент е отправянето на наказателното обвинение и крайния – постановяването на окончателен акт на съда, с който се слага край на несигурното положение на лицето/ и след това се преценява дали този период е разумен. Разумността се оценява с оглед обстоятелствата по делото, като се търси баланс между интересите на лицето възможно най-бързо да получи решение и необходимостта от внимателно проучване и правилно провеждане на наказателното производство.

При преценката си за разумността на релевантния период, съдът прилага три критерия: сложност на делото, поведение на жалбоподателя и поведение на компетентните органи.

Фактическа и/или правна сложност на делото се преценява съобразно естеството на фактите, които следва да бъдат установени, сложността на правните въпроси по делото, наличие на противоречива или неустановена съдебна практика, количеството на ангажираните доказателства, необходимостта да се изготвят експертизи /тяхната сложност/, броя на страните и свидетелите, нуждата да се получават доказателства от чужбина, необходимостта да се уведомяват институции и частни лица в чужбина, съединяването на делото с други дела, встъпването на други лица в процеса и всички други релевантни обстоятелства.

Поведението на жалбоподателя се преценява в съответствие с принципа

за добросъвестно упражняване на права и при отчитане на обстоятелството, че отговорността му е да се въздържа от използване на тактики за забавяне на делата и да се възползва от предвидените във вътрешното право средства за скъсяване на производството, като от същия не може да се изисква да сътрудничи активно за ускоряване на производство, което може да доведе до неговото осъждане.

За преценката на поведението на компетентните органи се изхожда от разбирането, че държавата е длъжна да организира системата си по начин, че да не засяга правата на гражданите. Голямо значение имат усилията на тези органи за ускоряване на производството. Принципът е, че компетентните правозащитни органи са тези, от които се очаква да следят всички участници в производството да полагат максимални усилия за предотвратяване на ненужно забавяне.

Като допълнителен елемент при преценката на дължимото обезщетение по чл. 2 б ЗОДОВ следва да е и осъждане на въпроса за значението на делото за жалбоподателя. При преценката дали срокът на производството е бил разумен, съдът следва да вземе пред вид дали жалбоподателя е "бил в риск", т. е. дали положението му е изисквало властите да проявят по-голяма експедитивност. Освен това трябва да се има предвид, че наказателните дела по-принцип изискват по-голяма експедитивност от ненаказателните, а когато обвиняемият е задържан, се прилага по-строг стандарт.

При доказването на неимуществените вреди съществува силна, но оборима презумпция, че неразумната продължителност на производството причинява неимуществени вреди.

При разглеждане на спора по настоящото дело, съдът прецени следното:

Периодът, който следва да бъде взет под внимание по отношение на ищеца, включва времето от 02.02.2021 г. /когато е образувано досъдебно производство ДП № 21/2021г. по описа на РУ-Бяла Слатина, пр.пр. № 500/2021г. по описа на РП-Враца/ до 04.03.2022 г. / когато е предявен иска за обезщетение пред Районен съд – Враца/ - 1 година, 1 месец и 2 дни, като на основание чл.235, ал.3 ГПК, следва да бъде взет предвид и факта, че досъдебното производство още не е приключило. Също така в процесния период се включва и периода, в който досъдебното производство е спряно, считано от 15.06.2021г. до предявяване на иска и след това. В практиката на Върховния касационен съд, обективизирана например в Решение № 161/15.03.2021 г. по гр. д. № 105 / 2020 г. на ВКС, 3-то гр. отд., се приема, че несъобразяване на наказателното преследване с разумния срок има и когато през неговото времетраене настъпи обективен факт, налагащ спиране на

производството. Следователно периодът на спиране е част от продължителността на наказателното производство, поради което същият не следва да бъде приспаднал от нея.

По отношение на първия критерий - фактическа и правна сложност на случая:

Признаците, които определят делата с фактическа или правна сложност, се извеждат от фактическия състав и тежестта на престъплението по конкретното дело (ТР № 35 от 6.XI.1990 г. по н. д. № 26/90 г., ОСНК). Според ОСНК фактическа сложност е налице, когато делото съдържа значителен по обем фактически материал, многообразие на инкриминираната дейност, повече подсъдими и др. Правна сложност е налице винаги, когато има многообразие на обвиненията, усложнени форми на съучастническа дейност, квалифициращи признаци на престъплението.

Проверяването досъдебно производство е водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.195, ал.1, т.4 от НК, което е „тежко” по смисъла на чл. 93, т. 7 от ПК.

Видно от приложената преписка по досъдебното производство са разпитани петима свидетели, един от които е ищеца, в качеството му на пострадад от престъплението /разпитан два пъти – на 18.02.2021г. и на 18.05.2021г./. С Постановления от 25.03.2021г. и от 08.04.2021г. наблюдаващият прокурор е удължавал срока на разследване на досъдебното производство с по два месеца, поради изтичане на законоустановения срок на разследването. С Постановление от 15.06.2021г. на РП-Враца, ТО-Бяла Слатина наблюдаващият прокурор е спрял наказателното производство на основание чл.244, ал.1, т.2 от НПК и делото е изпратено на разследващия полицаи при РУ-Бяла Слатина за продължаване на издирването. Установено е също, от приложените по досъдебното производство 6 бр. справки, изготвени от РУ-Бяла Слатина и изпратени до РП-Враца, ТО-Бяла Слатина, че наблюдаващият прокурор ритмично е уведомяван, че в периода от 15.06.2021г. до 02.08.2022г. са извършвани ОИМ, но не е установен извършителя на деянието, няма промяна във фактологията и няма констатирани нови обстоятелства от провежданите регулярно беседи с лица от контингента и от района на произшествието.

Изхождайки от горепосочените признаци за определяне делата с фактическа и правна сложност и установените факти по делото, съдът намира, че процесното наказателно дело – досъдебно производство, не се отличава с фактическа и правна сложност.

С оглед на втория критерий - поведение на ищеца и неговия интерес от приключване на производството в разумен срок:

Ищецът е пострадад от престъплението. Съдът преценява, че от събраните по делото доказателства не е установено с действията си ищецът да е допринесъл за забавяне хода на наказателното производство в досъдебната фаза. Напротив, от представените по делото молба от 29.09.2021г. и 2 бр.

жалби, съответно от 25.10.2021г. и 29.12.2021г., подадени до ОД на МВР-Враца, се установява, че ищецът не се е дезинтересирал от случая и е искал да бъде уведомяван за извършените действия по разследването.

Интересът на ищеца от приключването на наказателното дело, според практиката на ЕСПЧ, е свързан с предмета на делото. В проверяваното досъдебно производство ищецът, пострадал от престъплението, има интерес да получи правна сигурност, защита на законните му права и интереси и решаване на делото в разумен срок.

С оглед на третия критерий – поведението на органите на досъдебното производство:

Принципът за разглеждане и решаване на делата в разумен срок е основен съдопроизводствен принцип на наказателния процес. В чл. 22, ал. 2 НПК законодателят е прогласил задължението на прокурора и разследващите органи да осигурят провеждането на досъдебното производство в предвидените в кодекса срокове. За прокуратурата и разследващите органи принципът за "разглеждане и решаване на делата в разумен срок" вмения задължение за тези органи да осигурят провеждането на досъдебното производство в предвидените в НПК срокове.

Сроковете за извършване на разследването са регламентирани с разпоредбите на чл. 234, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от НПК. При фактическа и правна сложност административният ръководител на прокуратурата или оправомощен от него прокурор може да удължи срока по ал. 1, който е двумесечен от деня на образуването на досъдебното производство, с не повече от четири месеца. В изключителни случаи този срок може да бъде удължаван от административния ръководител на по-горестоящата прокуратура или от оправомощен от него прокурор.

В настоящия казус, към датата на предявяване на иска за обезщетение пред Районен съд – Враца /04.03.2022 г./ досъдебното производство е било с продължителност от 1 година, 1 месец и 2 дни. До приключване на устните състезания пред въззивния съд по делото никоя от страните не е въвела по реда на чл. 235, ал. 3 ГПК фактически твърдения, че наказателното производство е било прекратено, с оглед което общата му продължителност към този момент /09.11.2022 г. / е 1 година, 9 месеца и 7 дни.

Непосредствено след образуване на досъдебното производство в периода от 18.02.2021г. до 18.05.2021г. са извършени разпитите на свидетелите, след което на 15.06.2021г. същото е спряно и делото е изпратено на разследващия полицаи при РУ-Бяла Слатина за продължаване на

издирването. След спирането на наказателно производство до предявяване на иска, са извършвани оперативно-издирвателни мероприятия от разследващия полицаи за издирване на извършителя, за резултатите от които своевременно и периодично е уведомяван наблюдаващия прокурор.

Анализът на горните доказателства в тяхната съвкупност, в съответствие с изискването на чл. 26, ал.2 от ЗОДОВ според въззивната инстанция налага извод, че не се установява забавяне на досъдебното производство за необосновано дълъг период от време по вина на Прокуратурата. Действително, досъдебното производство не е приключило в рамките на предвидения в закона срок с мнение за привличане на конкретно лице като обвиняем за извършено престъпление, от което е пострадал ищеца, не е било повдигнато обвинение и прокурорът не е внесъл обвинителен акт в съда. В случая е необходимо обаче да се отчете несъмнено установения по делото факт, че в рамките на законния срок за разследване са били извършени всички възможни и допустими съобразно НПК процесуално-следствени действия, целящи събиране на достатъчно доказателства, подкрепящи твърденията на пострадалия Г. Й. А. и изясняващи фактическата обстановка по случая. Въз основа на всички събрани в хода на разследването доказателства, наблюдаващият прокурор е достигнал до извод, че липсват достатъчно такива, даващи основание за повдигане на обвинение срещу конкретно определено лице, поради което е преценил, че досъдебното производство следва да бъде спряно до установяване на извършителя. В тази връзка въззивният съд отчита и обстоятелството, че са изчерпани възможните процесуално-следствени действия в рамките на законния и разумен срок за разследване, но не са били събрани достатъчно доказателства, които да дават основание на прокурора да повдигне обвинение срещу конкретно определено лице. Няма твърдения и доказателства да е отпаднало основанието за спиране и въпреки това прокурорът да не е изпълнил процесуалните си задължения по чл. 245 НПК. Действията по разследването са извършвани ритмично и няма виновно бездействие, което е довело до необосновано забавяне на разследването. Настоящата инстанция, възприема изводите на първата такава, че действията по разследване в досъдебното производство са извършвани своевременно и последователно, като не се установява необосновано забавяне при събиране на съответните доказателства. Не е имало продължителни периоди на бездействие. Сроковете за разследване са били продължавани

своевременно по съответния ред, при спазване на процесуалните основания за това.

От друга страна, настоящият въззивен състав приема, че липсват основания, въз основа на които да се приеме наличието на причинно-следствена връзка между твърдяното от ищеца неприключване на досъдебното производство в разумни срокове и сочените претърпени от него неимуществени вреди, изразяващи се в страдание, чувство на безизходица, липса на справедливост и влошено здравословно състояние.

Въззивната инстанция счита, че от ангажираните от ищцовата страна доказателства (епикриза и решения на ТЕЛК и показанията на свидетелите К. В. и Б. С.) не се установи твърдените неимуществени вреди да са в причинна връзка със забавянето на досъдебното производство за необосновано дълъг период от време.

Приложените медицински документи - епикриза от 11.03.2021г., издадена от „Първа частна МБАЛ-Враца“ ЕООД, гр.Враца и Решение на ТЕЛК № 0902 от 102/07.06.2021г., издадено от „МБАЛ Христо Ботев“ АД-Враца, в които е записано, че ищецът има заболяване захарен диабет, са издадени един месец, респ. четири месеца, след образуване на досъдебното производство /02.02.2021г./, т.е. в периода, когато последното се е движило в установените в НПК срокове, поради което тези документи не установяват /и обективно не могат да установят/ причинно-следствена връзка между забавянето на досъдебното производство и заболяването на ищеца. Наличието, респ. липсата на причинно-следствена връзка между заболяването на ищеца и самото престъпление кражба, чрез което е лишен от средства за препитание, е обстоятелство, което е ирелевантно за предмета на настоящото производство, тъй като, както беше посочено по-горе, за основателността на иска по чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ е от значение наличието на причинно-следствена връзка между нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок и настъпилите вреди.

Показанията на ангажираните от ищцовата страна свидетели К. В. и Б. С. също установяват факти, осъществени преди и в кратък период след извършване на кражбата на 18.01.2021г. и установяват психическото и емоционално състояние на ищеца, вследствие на самото престъпление и лишаването му от парични средства, а не от продължителността на досъдебното производство, образувано за разкриване на това престъпление. И двамата свидетели установяват, че в резултат на кражбата и непосредствено след нейното извършване ищецът бил разстроен, „не е бил на себе си“, само за този случай говорил, бил се „сбъркал“, като повтарял: „Взеха ми парите, взеха ми парите и аз останах без пари“ (последното се установява от показанията на свидетеля К. В.).

Изложеното налага извода, че не се установява нарушение на правото на ищеца на разглеждане и решаване на досъдебно производство № 21/2021г.

по описа на РУ-Бяла Слатина, пр.пр. № 500/2021г. по описа на Районна прокуратура-Враца в разумен срок, съгласно чл. 6, §1 от ЕКЗПЧОС. Не е изпълнен фактическия състав на нормата на чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ, поради което предявеният иск за обезщетение за причинени неимуществени вреди не е доказан по основание и същият следва да бъде отхвърлен, като неоснователен.

Като е стигнал до същите правни изводи първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да се потвърди.

Предвид горното, Врачанският окръжен съд намира подадената въззивна жалба за неоснователна и като такава следва да се остави без уважение.

При този изход на делото на въззивника не се дължат разноски.

Ответникът-въззивае не е претендирал разноски за първоинстанционното и въззивното производство и съдът не дължи произнасяне.

Водим от горното и на основание чл. 272 от ГПК, Окръжен съд - Враца

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 165/12.08.2022., постановено по гр. дело № 430 по описа за 2022 година на Районен съд - Бяла Слатина.

На основание чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____